

Aansturen en organiseren, Lesboek 1

Bij aansturen en organiseren maken we kennis met de brancheorganisatie FNRS, het veiligheidscertificaat, maatregelen voor hygiëne en brandveiligheid, Risico inventarisatie en Evaluatie, BHV en EHBO humaan, voorraadbeheer Kantine. Studenten niveau IV: met de administratie en de boekhouding en het lezen van jaarcijfers en kengetallen. Een klein deel van deze kaarten is bedoeld voor niveau II, meerdere kaarten zijn voor niveau III en IV (applicatie voor ondernemers).

Leerlijn niveau II

De student niveau II maakt kennis met de organisatie, hygiënemaatregelen, veiligheidsprotocollen en de risico's die we niet willen lopen..

Leerlijn niveau III

De student niveau III stelt protocollen op, stuurt medewerkers aan, is bijvoorbeeld verantwoordelijk voor het beheer van de kantine voorraad en verricht al diverse licht administratieve taken.

Leerlijn niveau IV

Is voor de ondernemer en bespreekt management zaken, boekhouden, plannen maken en bijvoorbeeld cijfers 'lezen'.

Leerdoel

De student die 'iets wil doen met paarden' komt er in dit eerste Lesboek al achter dat er veel papierwerk komt kijken bij een 'eigen bedrijf'. Stap voor stap nemen we de student mee, steeds dieper in de organisatiestructuur: van de medewerkerstaken, via zelfstandig werken naar de verantwoordelijkheden van de ondernemer.

Student

Het Lesboek aansturen en organiseren is voor de student niveau II en III huiswerk om op het thuis of leerbedrijf te beoefenen.

AO 01.03 Wet en regelgeving en aansprakelijkheid Kenniskaart, onderdeel van Historie en Visie, Sector

Leerdoel

De student realiseert zich dat er regels zijn waar iedereen zich aan moet houden. De gevolgen van het niet naleven van de regels kunnen zijn: boetes, aansprakelijkheidsstelling, strafrechtelijke vervolging. Regels zijn iets anders als richtlijnen. Een richtlijn is een handvat dat duidelijkheid moet scheppen, een regel is een voorschrift dat opgevolgd moet worden.

Overzicht gebieden wet- en regelgeving

Een overzicht van de belangrijkste gebieden waar wet- en regelgeving voor bestaat waaraan een ondernemer zich moet houden:

- > **RI&E** (Risico Inventarisatie en Evaluatie, onderdeel arbowetgeving).
- > Arbowetgeving.
- > Bestemmingsplan.
- > Bouwregelgeving (bouwbesluit).
- > Wet Dieren en de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren (uitgewerkt in Gids Goede Praktijken).
- > Beleidsregels gemeente over paardenhouderij (rijbakken, schuilstallen enz.).
- > Regelgeving diergeneesmiddelen en Regelgeving geneesmiddelen voor paarden die naar de slacht gaan.
- > Ingrepenbesluit.
- > Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
- > Meststoffenwet.
- > Wet milieu beheer.
- > Hygiënewetgeving.
- > Europese Transportverordening.
- > Besluit Landbouw Milieubeheer.
- > Identificatievoorschriften voor paarden en ezels.
- > Belastingwetgeving.

Verzekeringen waaraan gedacht kan/moet worden:

- > Paarden verzekeringen (ziekte/dood van de paarden).
- > Opstalverzekering (brand/water/stormschade).
- > Inboedel verzekering (brand/water/stormschade).
- > Bedrijfsverzekeringen (aansprakelijkheid, rechtsbijstand, loonkosten langdurig zieke werknemers).
- > Ongevallen (arbeidsongeschiktheid, ziekte).
- > Vervoermiddelen (auto, trailer).

AO 01.03 Wet en regelgeving en aansprakelijkheid Kenniskaart, onderdeel van Historie en Visie, Sector

Aansprakelijkheid bij verwijtbaar handelen

Helaas ontstaat er ook in Nederland steeds meer de tendens om bij ongevallen naar de rechter te stappen. Dit maakt dat de ondernemer niet alleen alles wat in zijn macht ligt moet doen om de accommodatie zo veilig mogelijk te maken, maar dit ook goed moet registreren. Het is immers niet alleen de klant of de werknemer die naar de rechter kan stappen, het kan ook zijn dat diens verzekeringsmaatschappij dit doet. Er zijn zoveel regels, dat er al snel iets over het hoofd gezien wordt, waardoor de aansprakelijkheid bij de ondernemer kan komen te liggen.

Een bij een brancheorganisatie zoals de FNRS aangesloten ondernemer heeft hierbij een voorsprong ten opzichte van niet georganiseerde ondernemers. Ieder FNRS bedrijf heeft immers in ieder geval een **veiligheidscertificaat** waardoor duidelijk is dat de ondernemer een veilige accommodatie en werkwijze heeft, dat er met veiligheidshelm gereden wordt, dat er gediplomeerde instructeurs zijn, dat harnachement goed onderhouden wordt en dat er een vlucht- en calamiteitenplan aanwezig is. Ook heeft een FNRS bedrijf de FNRS als organisatie achter zich die de ondernemer kan helpen in de weg door de wet- en regelgeving.

Ook heeft de FNRS ondernemer een goede lesovereenkomst met zijn/haar klant waarbij ook aandacht is geschonken aan bijvoorbeeld de veiligheidsregels en aansprakelijkheid. De regels met betrekking tot het rijden in de baan en buiten zijn aangegeven, waardoor hier ook duidelijkheid over is. Daarnaast heeft elke, ook de niet georganiseerde ondernemer de wettelijke plicht om een **RI&E** in te vullen inclusief het plan van aanpak. Ook moet de **Arbocatalogus (hulpmiddel om een RI&E te maken)** in acht genomen worden. Dit om medewerkers tegen arbeidsrisico's te beschermen.

Door het nemen van deze maatregelen, en dit ook goed te archiveren kan de ondernemer laten zien dat hij alles gedaan heeft binnen zijn macht om ongelukken te voorkomen.

Ondanks alle maatregelen is 100% veiligheid niet mogelijk. Simpelweg omdat er altijd onverwachte gebeurtenissen kunnen plaatsvinden waar niemand eerder aan heeft gedacht. Maar ook omdat fouten maken menselijk is en er soms dus dingen gebeuren waar gevaarlijke situaties uit kunnen ontstaan. Helemaal omdat paarden zich niet altijd aan de door ons mensen opgestelde protocollen houden. Het is dan ook zaak dat iedere ondernemer een zogenaamde aansprakelijkheidsverzekering afsluit. Deze verzekering dekt de schade indien de ondernemer alsnog ergens aansprakelijk voor gesteld wordt.

Naast de aansprakelijkheidsverzekering is het verstandig om ook een rechtsbijstandsverzekering te nemen, bij voorkeur bij dezelfde verzekeringsmaatschappij als waar de aansprakelijkheidsverzekering is afgesloten (zo voorkom je dat de verzekeringen naar elkaar gaan wijzen). De rechtsbijstandsverzekering zorgt voor gedegen advies mocht er een juridisch gevecht ontstaan. Kies daarbij voor een verzekeringsmaatschappij die ervaring heeft in de hippische sector.

AO 01.03 Wet en regelgeving en aansprakelijkheid
Kenniskaart, onderdeel van Historie en Visie, Sector

Verwerkingsvraag: Waarover beschikt een bij de FNRS aangesloten bedrijf in ieder geval als het over veiligheid gaat?

- A) Een EHBO doos.
- B) Een RI&E.
- C) Een toezichthouder.
- C) Een veiligheidscertificaat.

Verwerkingsvraag: Waarom is het verstandig om een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten?

- A) Zodat je niet aansprakelijk gesteld kan worden.
- B) Om ongelukken te voorkomen.
- C) Om bij aansprakelijkheid de kosten die daarmee gepaard gaan niet te hoeven betalen.

Inhoud

AO 01 Historie en visie schutblad voor printversie	11
AO 01.03 Wet en regelgeving en aansprakelijkheid onderdeel van Historie en Visie, Sector	12
12 Overzicht gebieden wet- en regelgeving	
12 Verzekeringen waaraan gedacht kan/moet worden:	
13 Aansprakelijkheid bij verwijtbaar handelen	
AO 01.04 Dierenwelzijn, toen en nu onderdeel van Richtlijnen	15
19 Begrippenlijst	
AO 01.05 Vijf vrijheden onderdeel van Richtlijnen	21
24 Keurmerk paardenwelzijn	
AO 01.06 Gids voor Goede Praktijken onderdeel van Richtlijnen	26
31 Gedrag (sociaal contact)	
AO 01.07 Werken aan Optimaal paard Welzijn onderdeel van Richtlijnen	34
AO 01.08 Toegepaste kennis wet- en regelgeving onderdeel van Richtlijnen	36
AO 01.09 De Wet Dieren onderdeel van Gedrag	41
AO 02 Branche / Sector schutblad voor printversie	43
AO 02.04 Veiligheidsvoorschriften onderdeel van Branche Sector	44
AO 02.05 Activiteiten besluit, voorheen Besluit Landbouwbedrijven Milieubeheer, voorheen "Milieu vergunning" onderdeel van Branche Sector Regelgeving	46
AO 03 Management schutblad voor printversie	50

AO 03.03 Bewaakt veiligheid onderdeel van Management	51
AO 03.04 Ansturen vrijwilligers en stagiaires onderdeel van Management, Werk verdelen	53
AO 04 Veiligheid in de hippische sector schutblad voor printversie	57
AO 04.01 RI&E onderdeel van Veiligheid	58
AO 04.01.01 RI&E doornemen en uitvoeren onderdeel van Veiligheid	61
AO 04.01.02 Datum herhaling RI&E plannen onderdeel van Veiligheid	63
AO 04.02 Plan van aanpak SMART opstellen/uitvoeren onderdeel van Veiligheid	65
AO 04.03 Taak Risico Analyse onderdeel van Veiligheid	68
70 Een rekenvoorbeeld:	
AO 04.04 Arbo, gezondheid en welzijn onderdeel van Veiligheid	71
AO 04.05 Arbeidscatalogus onderdeel van Veiligheid	73
73 Gebouwen en accommodaties	
73 Machines en gereedschappen	
74 Verzorging van paarden	
74 Overige	
AO 04.05.01 Werkbelasting inventariseren onderdeel van Veiligheid	75
AO 04.06 Veiligheidscertificaat onderdeel van Veiligheid	77
AO 04.06.01 Veiligheidscertificaat gelezen onderdeel van Veiligheid	90

AO 04.06.02 Veiligheidscertificaat gecontroleerd onderdeel van Veiligheid	92
AO 04.07 Veiligheidsoverleg met collega's onderdeel van Veiligheid	94
96 Checklist Veiligheidsoverleg	
AO 04.08 Voorzitten vergadering onderdeel van Veiligheid	102
AO 04.09 Rondleiding veiligheidsafspraken onderdeel van Veiligheid	105
AO 04.10 Persoonlijke beschermingsmiddelen onderdeel van Veiligheid	107
107 Beschermende kleding	
107 Mond	
108 Oren	
108 Gelaatsbescherming	
108 Handbescherming	
108 Hoofdbescherming	
108 Oogbescherming	
108 Valbeveiliging	
109 Voetbescherming	
AO 04.10.01 Beschermingsmiddelen, soorten en gebruik onderdeel van Veiligheid	110
110 Ademhalingsbescherming	
110 Beschermende kleding	
110 Gelaatsbescherming	
111 Handbescherming	
111 Hoofdbescherming	
112 Oogbescherming	
112 Gehoorbescherming	
113 Voetbescherming	
113 Valbeveiliging	
AO 04.11 Cursus preventie medewerker onderdeel van Veiligheid	114
AO 04.12 Brandveiligheid onderdeel van Veiligheid	116
116 Brand op de manege	

AO 04.12.01 Gebruik blusmiddelen onderdeel van Veiligheid	118
119 De pictogrammen:	
120 Schuimblusser	
121 Poederblusser	
122 CO2 blusser	
123 Blusdeken	
124 Brandslang	
125 Zand	
AO 04.12.02 Blusmiddelen nalopen onderdeel van Veiligheid	127
AO 04.12.03 Jaarlijkse controle blusmiddelen organiseren onderdeel van Veiligheid	129
AO 04.12.04 Mogelijke branden inventariseren onderdeel van Veiligheid	132
AO 04.13 Calamiteitenplan opstellen onderdeel van Veiligheid	134
139 Inleiding	
140 Belangrijke telefoonnummers	
141 Bedrijfshulpverlening (B.H.V.)	
142 Richtlijnen bij Brand	
142 Door te geven informatie:	
146 Richtlijnen bij een ongeval	
147 Richtlijnen bij een bommelding of andere calamiteiten	
147 RICHTLIJNEN BIJ ANDERE CALAMITEITEN	
148 Ontruimingsplan mens	
150 Ontruimingsplan paard	
151 Taken hoofd calamiteiten	
151 Taken brandleider	
152 Taken BHV-ers	
152 Taken eigenaar van de accommodatie / eerste leidinggevende	
152 Eerste hulp bij ongeval/verwondingen bij paarden/pony's	
153 Behandelingsadviezen paarden/pony's	
155 Informatie over het pand	
155 Plattegrondtekeningen (vluchtplan)	

AO 04.13.01 Calamiteitenkaarten maken onderdeel van Veiligheid	158
159 Wat te doen bij Calamiteiten	
159 Bij ongeval	
160 Bij brand	
161 Wat te doen bij gewond of ziek paard	
161 Koliek	
161 Grote verwondingen	
162 Breuken (of vermoeden hiertoe)	
162 Nageltred	
AO 04.13.02 Evalueren en updaten calamiteitenplan onderdeel van Veiligheid	163
AO 04.13.03 Belangrijke namen en telefoonnummers onderdeel van Veiligheid	165
AO 04.13.04 SMS of App alert maken onderdeel van Veiligheid	169
170 WhatsApp	
172 SMS-alert via telefoon	
172 SMS-alert via computer	
AO 04.14 Ontruimingsplan mens contr./opstellen onderdeel van Veiligheid	173
AO 04.14.01 Belboom opstellen onderdeel van Veiligheid	178
AO 04.14.02 Belboom oefenen en controleren onderdeel van Veiligheid	181
AO 04.15 Opstellen/controleren ontruimingsplan plan paard onderdeel van Veiligheid	183
AO 04.15.01 Georganiseerde burenhulp opvang paard onderdeel van Veiligheid	189
AO 04.16 Samenwerken met hulpdiensten onderdeel van Veiligheid	191
AO 04.16.01 Ontruimingsplan in scene zetten onderdeel van Veiligheid	193

AO 05.0 EHBO schutblad voor printversie	195
AO 05.01 EHBO kist samenstellen en controle mens onderdeel van EHBO	196
197 Inhoud bedrijfsverbandset	
AO 05.02 EHBO kist samenstellen paard onderdeel van EHBO	201
AO 05.03 Gebruik EHBO kist mens onderdeel van EHBO	204
204 Verbanden	
204 Pleisterspray	
204 Wondpleisters	
204 Hechtpleister	
204 Wondverband	
205 Drukverband	
205 Driekante doek / mitella	
205 Spalk	
206 Desinfecteren	
206 Betadine	
206 Alcohol	
206 Sterilon	
206 Dettol	
206 Overig	
206 Oogspoeling	
209 Aanleggen van verband	
210 Verband rond de hand aanleggen	
212 Verband rond een vinger of duim aanleggen	
213 Snelverband aanleggen	
AO 05.04 Ongevallen reg. invullen met slachtoffer onderdeel van EHBO	215
AO 05.05.01 EHBO Als dan... bij twijfel 112 onderdeel van EHBO	218
218 Uit het zadel...	
218 Eerste hulp bij paardrijongevallen	
219 Wat te doen bij een ongeval?	
219 Breuken	
219 Soorten botbreuken	

- 220 Hoe kan je een botbreuk herkennen?
- 220 Wat kan je doen bij een vermoedelijke botbreuk?
- 220 Wervelletsel
- 221 Schedelletsel
- 222 Shock versus collaps (flauwvallen)
- 222 Symptomen van shock
- 222 Behandeling van een slachtoffer in shock
- 223 Collaps (flauwvallen).
- 223 Symptomen:
- 224 Reanimatie
- 224 Wanneer spreek je van een reanimatie?

AO 05.05.02 EHBO Stroomdiagrammen

onderdeel van EHBO

225

- 225 Stroomdiagrammen
- 226 1) Reanimatie
- 227 2) Bewustzijn
- 228 3) Bloeding uitwendig
- 229 4) Ongeval
- 230 5) Aangezicht/kaakletsel
- 231 6) breuken en ontwrichting

AO 06 Bestrijdingsmiddelen

schutblad voor printversie

232

AO 06.02 Omgaan met bestrijdingsmiddelen

onderdeel van Bestrijdingsmiddelen niv. 4

233

AO 06.03 Bestrijdingsmiddelen bewaren en opslaan

onderdeel van Bestrijdingsmiddelen niv. 4

238

